

PIS. UNDERWOOD.
STROJ

Emil Gaboriau:

Akt štev. 113.

Roman.

(Nadaljevanje.)

Takoj je odgovoril glas in iz nasprotnih vrat je stopil kakih štirideset let star mož s prijaznim, poštenim obrazom, ki je bil zelo začuden, da vidi tuja.

»Kaj želite, gospod?«

»Ali ne stanuje tu Ivan, bivši sluga markija de Clamerana?«

»Moj oče je pred kmalu petimi leti umrl,« je odgovoril mož žalostno.

Louisa je ta vest nemilo zadela, kakor da bi mu bil mogel vrniti starček kos njegove mladosti. Vzdihnil je in rekel:

»Jaz sem marki de Clameran.«

»Vil Marki!« je vzkliknil mož radostno.

Prijel je Louisa za roke ter jih stisnil v ljubeznivolnem spoštovanju.

»Ko bi moj oče še živel, kako veselje bi bilo za njega! Zadnje njegove besede so veljale njegovi gospodi. Kolikokrat je vzdihoval, da ni dobil nobenih vesti od Vas. Pokopali smo starega moža, toda jaz, njegov sin Josip, sem Vam udan, kakor Vam je bil udan on. Kolika sreča, da ste prišli k meni! To bo vesela moja žena, kateri sem toliko pripovedoval o rodbini Clameran!«

»Odprti je vrata ter zaklical na vse grlo:

»Toinetta, sliši, pridi hitro noter!«

Ta prijazni in pristrčni sprejem je Louisu zelo ugajal. Dolga leta že ni slišal izraza odkritosrčne udanosti in nesebičnega nagnjenja, nobenega resničnega prijateljstva ni imel, da bi mu bil stisnil roko.

V tem trenutku je pripeljal Josip napol s silo svojo mlado ženo, ki je vsa zardela. Bila je ogorela in imela črne oči.

»To je moja žena, marki. Nisem ji dal časa, da bi se bila preoblekla. — Vidiš Antonietta, to je naš marki.«

Mlada žena se je spoštljivo priklonila in ker ni vedela ničesar reči, je ponudila po tamošnji šegi Louisu čelo, da jo je poljubil.

Takoj boste videli tudi najine otroke, marki, v šoli so, a poslal sem punje.«

Mož in žena sta hotela obenem postreči gostu. Ker je prišel peš, bo pač sprejel kozarec vina. Tudi zajutrek bosta pripravila, saj jima bo vendar ukazal čast, da bo tu zajtrkoval.

Josip je odšel v klet, Toinetta pa se je podila na najdebelejšim piščancem. Takoj je bilo vse pripravljeno in Louis je sedel sredi kuhinje za mizo, na katero sta bila gospodarja znosila najboljšega, kar sta imela.

Otroci so bili prišli iz šole, Louis jih je bil poljubil in sedaj so stali zmedeni v kotu ter ga gledali z velikimi začudenimi očmi.

Velika novica se je bila raznesla po vasi in vsak hip so prihajali ljudje, ki so hoteli markija pozdraviti.

Pri pogledu na te vrle ljudi se mu je vzbudilo nebroj spominov na mladost in vesel je bil, da vešči o viharjih njegovega življenja niso prodrele do te vasi. On, pustolovec, ki so ga povsod preganjali, junak igralnic, pretepač, pajdaš goljufov, je vžival časti, izkazane rodbini Clameran ter si je domišljjal, da si bo s pomočjo teh ljudi zopet pridobil čast in ugled, ki jih je izgubil.

Samo brezupno čustvo pomanjkanja mu je dalo pogum, da je zahteval od Josipa ključe gradu, ki ga je hotel obiskati.

»Treba je samo ključ od ograje, in celo ta...«

Res je bil storil čas svoje delo in lepi grad Clameran je bil samo še razvalina. Dež, sonce in ostri veter Provençe, mistral, so bili neovirano vdrli skozi poškodovana vrata in okna ter jih s časom razdejali in zdrobili.

Dasiravno sta skušala stari Ivan in njegov sin odvrniti od gradu popolen pogin, je bila videti notranjost gradu še mnogo bolj brezupna. Vse pohištvo je stalo še na svojem mestu — toda kakšno je bilo. Komaj da je viselo na stolih in posteljah še nekaj cunj, edino les je še vzdržal.

Skoraj se Louis ni upal v spremstvu Josipa vdreti v velike sobane. Bal se je, da se mu naenkrat prikaže oče, ga prekolne in reče: »Kaj si storil z našo častjo?« Morda se je spomnil padca, ki je bil za Gastona tako usoden. Šele, ko je bil zopet na prostem in na soncu na vrtu, je dobil zopet svojo sigurnost ter se je spomnil namena svojega poseta.

»Dobri Ivan,« je rekel, »naj bi bil porabil opravilo, ki je bila v gradu; sedaj je razdejana in nobeden ni imel ničesar od tega.«

»Gospod, moj oče bi si ne til upal brez izrecnega ukaza kaj izpremeniti.«

»To ni bilo pametno. Kar se tiče gradu, bo kmalu tako neraben, kakor oprava, če se ne bo nič zgodilo. Žal mi moje premoženje ne dopušča, da bi grad popravil, zato sem trdno odločen, da ga prodam, dokler še stoj.«

»Josipu se je zdela ta misel kakor oskrumba; ni se pa upal ničesar reči.«

»Ali bo težko prodati to staro zidovje?«

»To je odvisno od cene, marki; poznam tu blizu moža, ki bi grad rad kupil, če bi ga dobil poceni.«

»Kdo je ta mož?«

»Neki Tougeroux, ki stanuje tam preko Rhone v Montagnetti. Doma je iz Beaucaira ter se je pred nekako dvajsetimi leti oženil s služabnico rajne grofice de La Verberie. Morda se je še spominjate. Bila je velika, črnolasa, Milhonna, če se spominjate na ime.«

Louis se ni spomnil.

»Kdaj moreva govoriti s tem Tougerouxem?«

Je vprašal.

»Danes, sedaj, če se prepeljeva na brodu.«

»Dobro, meni se mudi.«

Cela generacija je bila pomrla odkar je bil Louis zapustil te kraje; namesto starega pomorščaka je bil njegov sin brodnik. Uslužni Piloret je z vso močjo veslal čez Rhono, Josip pa je porabil to priliko, da je posvaril markija pred Tougerourov premetenostjo.

»Zvit lisjak je, zelo zvit. Nikdar nisem dal mnogo na njega, odkar se je takole oženil. Milhonna je imela dobrih svojih petdeset let na hrbtni in on je bil petindvajset let star. Seveda mu je bilo za denar in ne za ženo. Uboga nora ženska pa je mislila, da jo ima rad in ga je vzela ter mu dala svoje tolarje.«

»In ti so se močno pomnožili,« je rekel Piloret.

»To je res, Tougeroux zna pa zna. Denar se mu kar obrača v roki in raste, da bi videli. Z Milhono, ki mu je prinesla bogastvo, pa postopa grdo. Ničesar ji ne privoščim in jo pretepa venomer.«

»Rad bi jo videl že pod zemljo!« je dostavil brodnik, »pa tudi ne bo trajalo več dolgo.«

Dospeli so na drugi breg. Josip in marki sta jo mahnila proti Montagnetti. Bila je to lepo urejena pristava, obdana od dobro obdelanega polja.

Josip je vprašal po gospodarju. Rekli so mu, da je gospod Tougeroux na polju, da ga pa bodo poklicali.

Kmalu je tudi prišel: Bil je majhen možič z rdečo brado in nestanovitnim pogledom. Dasiravno se je hvalil, da sovraži in zaničuje plemstvo in duhovščino, je bil, če se mu je obetala dobra kupčija, čez vsako mero vpluden.

Z mnogimi pokloni je peljal Louisa v svoj »salon« ter ga nazival visokoročnega gospoda markija.

Ko je vstopil, je nagovoril staro žensko, ki je sedela pri ognjišču ter se tresla, kakor da ima mrzlico. Zapovedal ji je osorno, da naj prinese za markija de Clamerana vina.

Ko je zaslišala to ime, je stara poskočila s stola. Hotela je govoriti, pogled malega možica pa ji je zaprl besede. Vsa zmedena je storila, kakor ji je bilo ukazano ter se vrnila s steklenico vina in tremi kozarci. Nato je sedla zopet k ognjišču ter ni slišala ničesar, tako je bila zatopljena v pogled na markija.

Ali je bila to ona vesela Milhonna, zaupnica male vile na Verberie?

Medtem sta Josip in Tougeroux barantala. Kupčevalec je ponujal smešno ceno, češ, da kupuje samo, da podira, Josip je našteval tramove in dile, kamne in okove in tlak.

Za Milhono je bila navzočnost markija dohodek, ki je pomenil obrat v njenem življenju.

Da do tedaj zvesta služabnica ni izdala nobene besedice skrivnosti, ki so ji bile zaupane, je to že s težavo nosila. V svoji babji veri je videla v oni prisegi, ki jo je bila prisegla med mašo, vzrok svojega trpljenja. Pogosto si je domišljala, da bo prišla sreča v njeno hišo, če pove vse. Vendar ji je dala udanost Valentinovi moč, da se je upirala tem neprestanim izkušnjam. Danes pa je Louisova navzočnost premagala vse njene pomisleke. Ona ni

mogla videti nobene nevarnosti v tem, če se zaupa Gastonovemu bratu.

Medtem je bila sklenjena kupčija. Dogovorili so se, da da Tougeroux za grad in posestvo 5280 frankov in da dobi Josip ostanke oprave.

Kupčevalec in markija sta si segla v roke z navadno besedo:

»Velja.«

Nato je šel Tougeroux iz sobe, da prinese iz kota, za kateri je vedel samo on, steklenico vina, ki naj zapečati kupčijo, da pijeta likof.

Prilika je bila za Milhono ugodna. Vstala je, stopila pred markija, ter mu rekla tiho in hitro:

»Marki, govoriti moram brez prič z vami.«

»Z menoj, gospa?«

»Da, tajnost je na življenje in smrt. Pridite danes ko se zmrača pod onele orehe. Tam vam bom povedala vse.«

Njen mož se je vrnil in ona je že zopet sedela pri ognjišču.

Tougeroux je zadovoljno napolnil kozarec ter napil Clameranu.

Ko sta se vračala k domu, se je vprašal Louis, ali naj gre na ta čudni sestanek.

»Kaj za vruga hoče ta stara spaka od mene?« je vprašal Josipa.

»Kdo ve! Bila je v službi gospe, ki je bila, kakor mi je pravil moj oče, ljubica rajnega gospoda Gastona. Jaz na vašem mestu bi šel tja. Večerjali boste pri meni in po večerji vas bo Piloret popeljal tja.«

Radovednost je odločila pri Louisu. Proti sedm uri je bil pod orehi. Že dolgo ga je čakala stara Milhonna.

»Tu ste, ljubi, dobri gospod, že sem obupa- vala.«

»Da, tu sem, kaj mi hočete povedati?«

»Prav mnogo, marki, predvsem pa, ali imate kaj vesti o svojem bratu?«

Louis je skoraj obžaloval, da je prišel; mislil je, da stara ni pri zdravi pameti.

»Saj vendar veste, da je moj brat skočil v Rhono in se utopil?«

»Kaj!« je vzkliknila Milhonna. »Tudi vi ne veste, da je bil rešen? Da, da, on je izvršil, česar bi nobeden ne bil mogel storiti, preplaval je naraslo Rhono. Drugi dan je šla gospodična Valentina na Clameran, da to pove. Ivan pa je ni pustil do vas.«

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnjeni
Najbolje varstvo proti vlagi in mrazu!

Žlahtni grah,
Sedoliček, grahoro,
korenje itd.
priporoča
Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ul. 12.
Zahtevajte cenik!

Za naše malčke!

Najcenejše in najhvalejnejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadaljočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 5.—

Meji ljubčki

življake slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 8.—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za porbarvanje s akvarel-barvami ali pastel-barvami Din 3.—

Črnpeter

staroznana, vesela družabna igra za simske večere. 1 igra Din 3.—

Vse se dobi v

zvezni tiskarni

in knjigarni

v Ljubljani, Wolfova ul. 1.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić

in drug

Ljubljana

Bohorjeva ulica 20

se priporoča za

vsa v to stroko

spadajoča dela.

Oglašujte

»Jutranjih

Novostih«.

Poslušajte!

Naznanja se Vam, da kupite suknjo, volno, celulo, platno, hlače, vino, modrovino ter sploh vso manufakturno roboto in perilo radi velikanškega in direktnega importa najceneje v veletrgovini

R. Stermecki, celje.

Iustrovani cenik zastoj.

FANI BRILLY, Ljubljana

Resljeva c. 22.

Klobučarstvo in slami-karstvo. Preoblikovanje, naključevanje, moderniziranje vsakovrstnih slami-kov in klobukov za dame in gospode.

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Czapska, Ehrbar, : : Schweighofer, Original, Stiglitz i. t. d. : :

JERICA HUBAD, roj. Dolenc, LJUBLJANA, Mikarjeva ul. 5.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavica: Din 60,000.000. Rezerva: Din 30,000.000.

Podružnice:

Bled	Jesenice	Prevalje
Cavtat	Korčula	Sarajevo
Celje	Kotor	Split
Dubrovnik	Kranj	Šibenik
Ercegnovi	Ljubljana	Tržič
Jelsa	Maribor	Zagreb
	Metković	

AMERIKANSKI ODELEK.

Naslov za brojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

ADRIJA

drogerija

fotomanufaktura

parfumerija

Barva za piruho

on gros in en

detail.

Droge, kemikalije, toaletne in fotografiske potrebščine, politiška ostrižna sredstva, kemikalije za kmetovalce, za izdelovanje usnja in za druge obrti. Barve za živila.

LJUBLJANA,

Selenburgova

ulica 5,

nasproti glavne pošte.

Pozor! Naznanilo! Pozor!

TVRDKA

I. PREMELČ

LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 30

namnanja cenj. odjemalcem, da vsled selitve trgovine razprodaja v času do 1. maja t. l. vsakovrstne voile-delaïne, coton-delaïne, volnene (cachenez), polsvilene in svilene robce ter šerpe po dnevnih tovarniških cenah brez konkurence.

Ljubljana, mestni trg 5

O. BERNATOVIC

Konfekcijska trgovina

